

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кваліфікаційна робота магістра

НА ТЕМУ

**«Сучасне українське кіно як фактор формування національної
свідомості»**

Виконала:
студентка 2-го курсу групи КМДМ-21с
спеціальності 028 – Менеджмент
соціокультурної діяльності
Гірняк Надія Богданівна

Науковий керівник:
д.і.н., доцент Белінська Л.С.

Львів – 2023 року

ВСТУП

Мистецтво кіно є одним із найвагоміших та визначальних факторів у розвитку культури нації, адже показує рівень зрілості та духовності народу. Кінематограф був і залишається чи не найвпливовішим чинником формування суспільної думки та виховання соціуму так як має вплив на духовний світ людини, спонукає до пережиття нових емоцій, сприяє змінам та розвитку світогляду.

Початком історії кіно вважають кінець XIX століття та пов'язують його з постатями французьких кінематографістів - братів Люм'єр, яких називають винахідниками кінематографу. Утім, паралельно з французами на українських землях цією справою зацікавився такий собі Йосип Тимченко, який працював над оживленням статичної картинки, а у 1893 році вперше у світі створює кінопроектор. Перші короткі стрічки були результатом фільмування вершників. Дослідження показують, що прилад українського виробництва є на два роки старшим ніж французький, проте суперечності за першість відкриття точаться і до сьогодні.

Так поступово у світі розпочинається період зародження нового мистецтва - кіно. На теренах нашої держави історію кінематографу пов'язують з початком XX століття - часи Радянського Союзу. Дослідники впевнені, що цей етап показово вплинув на вітчизняне кіно, котре у відповідні роки пережило моменти свого найбільшого розвитку - 1920-ті та 1960-ті.

На кожному етапі розвитку український кінематограф зазнавав помітних змін, адже був наслідком тих чи інших історичних подій. Тому, кожна велика подія якісно впливала на розвиток кіномистецтва відповідного часу. Найперше, що спадає на думку це здобуття Україною статусу незалежності у 1991 році. Це насправду була знаменна та велика подія в історії нашої держави, що поклала початок тернистого шляху до свободи, який триває й до сьогодні. **Актуальність теми** викликана культурним контекстом, а також соціальною та політичною обстановкою в Україні, так як боротьба за національну ідентичність все ще триває. Дослідження, яке вивчає, як сучасний український кінематограф

відображає та сприяє розвитку культурної ідентичності, може розкрити важливі аспекти взаємодії між кіно та формуванням національної самосвідомості.

Розвитком та становленням українського кінематографу як мистецтва зацікавились та обрали предметом своїх досліджень такі вчені як Лариса Брюховецька, Йоанна Левицька, Ірина Зубавіна, Любомир Гойсенко, Сергій Тримбач, Віктор Сидоренко, Сергій Безклубенко, Юрій Барабаш, Сергій Марченко та інші. Беручи до уваги такий вагомий внесок у дослідження вітчизняного кіно, варто зазначити, що на сьогоднішній день кіномистецтво сучасності залишає низку білих плям, що відкриті до дослідження.

Під час дослідження було використано джерела присвячені історії вітчизняного кінематографу від початку незалежності України та сучасні роботи на дану тематику. Основою для написання магістерського дослідження стали монографія Ірини Зубавіної “Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті”, журнал “Кіно-Театр” та публікації сучасних інтернет видань.

Об'єктом дослідження є сучасний український кінематограф, що включає в себе усі аспекти та прояви кінематографічної діяльності в Україні, такі як фільми, телесеріали, документальні стрічки, творчість режисерів.

Предметом дослідження є вплив сучасного українського кінематографу на формування національної свідомості, що охоплює аналіз взаємодії кіно з культурною ідентичністю, роль мови у фільмах, висвітлення історичних подій, соціально-політичний вплив, сприйняття глядачами та їхній внесок у формування громадянської позиції та світогляду.

Метою роботи є визначення ролі сучасного українського кінематографу як чинника формування національної свідомості та вивчення його впливу на культурну ідентичність, громадянську позицію та соціально-політичне сприйняття в глядачів.

Відповідно до поставленої мети дослідження потребує виконання наступних завдань:

- дослідити історію розвитку українського кіно та описати кінематографічні процеси від початку незалежності;

- проаналізувати сучасні українські фільми під кутом їхньої ролі у формуванні національної свідомості;
- вивчити, як українська мова представлена в кіно та як це впливає на глядачів;
- проаналізувати громадську думку в контексті українського кінопродукту та провести опитування щодо глядацької реакції на фільми;
- на основі отриманих даних сформулювати висновки та рекомендації для подальшого розвитку українського кінематографу як інструменту для формування національної свідомості.

Застосування різноманітних **методів** дозволило отримати комплексний погляд на роль сучасного українського кінематографу у формуванні національної свідомості та визначити ключові аспекти впливу цього мистецтва на суспільство. Використовуючи метод опису вдалося дослідити етапи розвитку становлення кінематографу Незалежної України; за допомогою літературного огляду проводилось дослідження наукових статей, книг, тез та інших джерел для збору та оцінки інформації; методом синтезу та аналогії вдалося провести аналіз причин, що сприяли розвитку сучасного українського кіно.

Новизна виконаної роботи полягає у тому, що раніше не було здійснено дослідження про внесок українського кіно в формування національної та глобальної ідентичності через вивчення тематики, стилістики та засобів виразності. Це дуже важливі аспекти, які впливають на подальший розвиток вітчизняного кінематографу у цілому. Власне проведення глибшого вивчення конкретних аспектів кінематографу на створення та сприйняття фільмів і складає ключову новизну теми.

Апробація наукових досліджень. Результати напрацювань щодо даної тематики були оприлюднені на засіданнях кафедри соціокультурного менеджменту ЛНУ ім. І.Франка та виступів на наступних наукових конференціях:

1. Третя всеукраїнська студентська наукова конференція “Регіональний соціокультурний менеджмент: сучасні виклики і тенденції розвитку” 21 листопада 2021р.

2. Четверта всеукраїнська наукова конференція студентів та аспірантів “Регіональний соціокультурний менеджмент: сучасні виклики і тенденції розвитку” 24-25 листопада 2022р.

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 65 найменувань та додатків. Загальний обсяг роботи складає 82 сторінки.